

УДК 37.016
Б81

Бондар Т. М.

Б81 Математика. 1 клас. Частина 2 / Т. М. Бондар, Г. А. Пашковська. — Х. : Вид. група «Основа», 2019. — 270, [2] с. — (Серія «Мій конспект»).

ISBN 978-617-00-3743-5.

Посібник містить орієнтовне календарно-тематичне планування та розробки уроків математики у 1-му класі Нової української школи, складені відповідно до вимог нового Державного стандарту початкової освіти (2018) за Типовою освітньою програмою авторського колективу під керівництвом О. Я. Савченко.

Розподіл годин і тематика уроків відповідають змісту підручника Н. П. Листопад (Математика : підруч. для 1 кл. закладів загальної середньої освіти. — К. : УОВЦ «Оріон», 2018).

Конспекти уроків, різноманітних за формою проведення, побудовано з урахуванням основних положень Концепції «Нова українська школа», на засадах компетентнісного, діяльнісного підходів, з використанням елементів інтеграції, інноваційних та здоров'язбережувальних технологій, інтерактивних методів та прийомів навчання, сучасного обладнання як складової нового освітнього середовища.

Для вчителів початкової школи.

УДК 37.016

ISBN 978-617-00-3743-5

© Бондар Т. М., Пашковська Г. А., 2018
© Корягін В. О., дизайн обкладинки, 2019
© ТОВ «Видавнича група «Основа», 2019

ЗМІСТ

Орієнтовне календарно-тематичне планування	6
Розділ 4. Додавання і віднімання в межах 10. Задачі (продовження)	9
Урок 65. Маса. Кілограм	9
Урок 66. Місткість. Літр	14
Урок 67. Повторення вивченого. Запис та складання виразів. Робота над задачами. Геометричний матеріал	18
Урок 68. Повторення вивченого. Порівняння чисел з визначенням «на скільки...». Порівняння іменованих чисел	22
Урок 69. Порівняння та розв’язування задач.	26
Урок 70. Творча робота над задачами. Визначення часу за годинником	29
Розділ 5. Числа 11–20	34
Урок 71. Десяток. Робота над задачами	34
Урок 72. Числа 11–15. Утворення, запис, читання чисел. Задача на знаходження решти. Відтворення малюнка	37
Урок 73. Числа 16–20. Утворення, запис, читання чисел. Задачі на знаходження решти	41
Урок 74. Десятковий склад числа. Робота над задачами: аналіз задачі, схеми	44
Урок 75. Наступне і попереднє числа. Складання задачі за малюнком. Розпізнавання фігур	47
Урок 76. Порівняння чисел. Задачі на зменшення числа на кілька одиниць. Творча робота над задачею. Побудова відрізка заданої довжини.	50
Урок 77. Порівняння чисел. Задачі на різницеве порівняння. Складання нерівностей. Різницеве порівняння іменованих чисел	53
Урок 78. Додавання виду $10 + 4$. Складання задач різних типів за одним сюжетом. Вимірювання довжини відрізка і побудова відрізка заданої довжини	57
Урок 79. Дециметр. Складання задач різних типів за сюжетом. Вимірювання довжини відрізка і побудова відрізка заданої довжини	60
Урок 80. Віднімання виду $17 - 7$, $17 - 10$. Задачі на знаходження суми. Вимірювання довжини відрізка і побудова відрізка заданої довжини	64
Урок 81. Обчислення в межах 20 на основі нумерації чисел. Творча робота над задачею. Вимірювання довжини відрізка і побудова відрізка заданої довжини	67
Урок 82. Обчислення виду $13 + 2$. Задачі різних типів з одним сюжетом. Відтворення малюнка	70
Урок 83. Обчислення виду $18 - 5$. Складання за малюнком задачі на знаходження суми та задачі на різницеве порівняння. Побудова відрізка заданої довжини	74
Урок 84. Обчислення в межах 20. Задачі на різницеве порівняння. Вимірювання довжини ламаної лінії. Розв’язування прикладів, що складаються з декількох арифметичних дій	77
Урок 85. Повторення вивченого. Різницеве порівняння іменованих чисел	80
Урок 86. Повторення вивченого. Творча робота над задачами. Вимірювання та запис довжини відрізків у різних мірах довжини	83
Урок 87. Узагальнення і систематизація вивченого	86
Розділ 6. Числа 21–100	88
Урок 88. Лічба десятками. Аналіз задачі. Відтворення малюнка	88
Урок 89. Числа 21–40. Утворення, читання, запис чисел. Творча робота над задачею. Відтворення малюнка	91
Урок 90. Числа 21–40. Круглі числа. Утворення чисел. Задача на збільшення числа на кілька одиниць. Розпізнавання фігур	96
Урок 91. Числа 21–40. Попереднє і наступне числа. Задача на знаходження невідомого доданка. Побудова відрізка заданої довжини	98

Урок 92.	Числа 21–40. Порівняння чисел у межах 40. Задача на знаходження невідомого доданка. Побудова відрізка заданої довжини	101
Урок 93.	Числа 41–90. Утворення, запис, читання чисел. Задача на знаходження невідомого доданка. Перетворення іменованих чисел	104
Урок 94.	Десятковий склад числа. Розкладання числа на розрядні доданки. Задача на знаходження невідомого доданка. Побудова відрізка заданої довжини	107
Урок 95.	Наступне і попереднє числа. Обчислення виду $49 + 1$, $60 - 1$. Аналіз схеми задачі. Обернені задачі. Вимірювання довжини відрізка	111
Урок 96.	Числа 41–90. Читання і запис чисел. Додавання та віднімання 1. Задача, яка містить два запитання. Вимірювання довжини відрізка	114
Урок 97.	Числа 41–90. Таблиця «Сотня». Задача на знаходження невідомого доданка	118
Урок 98.	Числа 91–100. Сотня. Задача на знаходження невідомого доданка. Знаходження невідомого доданка на основі знання десяткового складу двоцифрових чисел	122
Урок 99.	Порівняння чисел у межах сотні. Задача на знаходження невідомого доданка	126
Урок 100.	Одиниці довжини. Метр. Співвідношення між одиницями довжини. Вимірювання довжини, ширини, висоти предметів. Задачі на різницеве порівняння	129
Урок 101.	Вартість. Гривня і копійка. Дії з іменованими числами. Задачі на різницеве порівняння	132
Урок 102.	Числа 1–100. Дії з іменованими числами	134
Урок 103.	Повторення вивченого. Нумерація чисел 20–100	137
Урок 104.	Повторення вивченого. Робота над задачею. Порівняння чисел, виразів	141
Урок 105.	Узагальнення і систематизація вивченого	143
Розділ 7. Арифметичні дії в межах 100 на основі десяткового складу числа		146
Урок 106.	Нумерація чисел першої сотні. Нумераційна таблиця. Знаходження невідомого доданка	146
Урок 107.	Обчислення виду $40 + 50$, $60 - 30$. Задача на різницеве порівняння. Упорядкування чисел	150
Урок 108.	Додавання виду $60 + 4$, $5 + 40$. Обчислення вартості покупки. Довжина ламаної	154
Урок 109.	Віднімання виду $48 - 8$, $48 - 40$. Розв'язування і складання задач на різницеве порівняння	158
Урок 110.	Обчислення на основі нумерації. Складання задачі за частиною умови. Вимірювання довжини ламаної та побудова відрізків	162
Урок 111.	Обчислення на основі нумерації. Складання задач різних типів за малюнками та частиною умови	165
Урок 112.	Обчислення на основі нумерації. Знаходження невідомого доданка. Складання задачі за числовими даними. Розпізнавання об'ємних геометричних фігур	169
Урок 113.	Повторення вивченого. Обчислення на основі нумерації. Порівняння числа і виразу. Розв'язування задач різних типів	173
Урок 114.	Повторення вивченого. Розв'язування задач. Порівняння іменованих чисел. Вимірювання довжини ламаної	176
Урок 115.	Узагальнення і систематизація вивченого	179
Розділ 8. Арифметичні дії в межах 100		183
Урок 116.	Додавання виду $45 + 3$ (<i>ознайомлення</i>). Знаходження невідомого доданка. Аналіз умови задачі. Розпізнавання геометричних фігур	183
Урок 117.	Віднімання виду $48 - 5$ (<i>ознайомлення</i>). Знаходження невідомого від'ємника. Задача на знаходження невідомого від'ємника	188
Урок 118.	Повторення про додавання та віднімання круглих чисел. Задача на знаходження невідомого від'ємника	191
Урок 119.	Додавання виду $45 + 30$ (<i>ознайомлення</i>). Задача на знаходження невідомого від'ємника	195
Урок 120.	Додавання виду $45 + 30$. Задача на знаходження невідомого від'ємника. Порівняння числа і виразу	200
Урок 121.	Віднімання виду $45 - 20$ (<i>ознайомлення</i>). Задача на знаходження невідомого від'ємника	204
Урок 122.	Віднімання виду $45 - 20$. Розв'язування задач різних типів. Повторення днів тижня	208
Урок 123.	Додавання виду $24 + 35$ (<i>ознайомлення</i>). Задача на знаходження невідомого від'ємника	121

Урок 124. Додавання двоцифрових чисел. Ознайомлення із задачею на знаходження невідомого зменшуваного. Задача на різницеve порівняння. Вимірювання довжини шляху	215
Урок 125. Віднімання виду $65 - 24$ (<i>ознайомлення</i>). Задача на знаходження невідомого зменшуваного. Визначення часу	218
Урок 126. Віднімання виду $65 - 24$. Задача на знаходження невідомого зменшуваного. Складання задачі на різницеve порівняння. Повторення про дні тижня	221
Урок 127. Зручний спосіб обчислення. Віднімання двоцифрових чисел. Задача на знаходження невідомого зменшуваного. Розрізнення плоских геометричних фігур	225
Урок 128. Дії з двоцифровими числами. Творча робота над задачею. Побудова відрізків	228
Урок 129. Повторення вивченого. Дії з двоцифровими числами. Задача на знаходження невідомого зменшуваного	231
Урок 130. Повторення вивченого. Порівняння числа та виразу, іменованих чисел. Розв'язування задач. Розрізнення об'ємних геометричних фігур	234
Урок 131. Узагальнення і систематизація вивченого	238
Розділ 9. Повторення	241
Урок 132. Числа 1–10. Дії з числами. Задача на знаходження суми. Розпізнавання фігур. Склад числа	241
Урок 133. Числа 1–20. Круглі числа. Дії з числами. Задача, яка містить два запитання, на зменшення числа та знаходження суми	244
Урок 134. Числа 1–100. Дії з числами. Задачі, які розв'язуються послідовно, на зменшення числа та знаходження суми	248
Урок 135. Числа 1–100. Дії з числами. Складання задач. Розпізнавання фігур	250
Урок 136. Числа 1–20. Дії з числами. Задача, яка містить два запитання, на зменшення числа та знаходження суми. Порівняння іменованих чисел	253
Урок 137. Повторення вивченого. Робота з малюнками й текстами	256
Урок 138. Робота з малюнками й текстами. Розв'язування завдань для розвитку кмітливості	259
Урок 139. Розв'язування завдань для розвитку кмітливості	263
Урок 140. Підсумковий урок за рік. Математичний квест	266
Література та Інтернет-ресурси	270

РОЗДІЛ 4. ДОДАВАННЯ І ВІДНІМАННЯ В МЕЖАХ 10. ЗАДАЧІ (продовження)

УРОК 65. МАСА. КІЛОГРАМ

Мета: формувати поняття «маса»; ознайомити з одиницею вимірювання маси — кілограм; учити визначати масу предметів за допомогою терезів та набору гирь, порівнювати іменовані числа, подані в одиницях маси, додавати і віднімати іменовані числа, подані в одиницях маси, учити розв'язувати задачі, що містять такі іменовані числа; удосконалювати обчислювальні навички та вміння розв'язувати задачі; розвивати логічне мислення; виховувати старанність, товариськість.

Обладнання: картки для парної та групової роботи, телевізор чи ноутбук, відеозаписи, ілюстративний та роздавальний матеріал.

Тип уроку: комбінований урок.

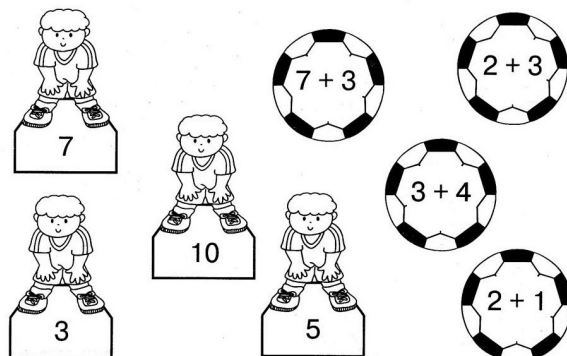
Освітні галузі: математична.

Хід уроку

1. ВСТУПНА ЧАСТИНА

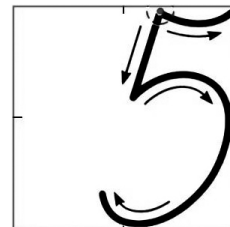
1. Організація класу

2. Усні обчислення. Гра «Математичний футбол»

3. Каліграфічна хвилинка. Написання цифри 5

— Цифра 5 складається з трьох елементів: дугоподібної лінії, короткої прямої лінії та правого півовала. Починаємо писати коротку пряму похилу лінію від середини клітинки вниз трохи праворуч на половину клітинки. Потім, не відриваючи руки, пишемо правий півовал так, щоб він не торкався правої її сторони, заокруглюємо ліворуч, ближче до нижнього лівого кута. Відриваємо руку і вгорі проводимо дугоподібну лінію праворуч до верхнього правого кута клітинки.

4. Математичний диктант

- Перший доданок 4, другий 6. Обчисліть суму.
- Зменшуване 8, від'ємник 5. Обчисліть різницю.
- На скільки 6 більше за 4?
- На скільки 3 менше за 7?
- Число 8 збільшити на 1.
- Число 5 зменшити на 2.
- Сума 6, перший доданок — 2. Чому дорівнює другий доданок?
- Зменшуване 7, різниця 2. Чому дорівнює від'ємник?
- Чому дорівнює зменшуване, якщо різниця і від'ємник дорівнюють 5?

Ноги ширше, руки в боки —
Ліс зійшов в короткі строки.
Вітру лісу не зламати.
Для звірят ліс — їжа й хата.

Гілля — руки підняли,
Сонцю шану віддали.
А земельці поклонились,
Гіллям долу нахилились.

II. ОСНОВНА ЧАСТИНА

1. Мотивація навчальної діяльності

Учитель демонструє два предмети різного розміру. (*Наприклад, дитячі машинки чи будь-які геометричні фігури однакової форми та кольору.*)

— Яку властивість предметів можемо порівняти? (*Розмір.*)

Показує дві смужки паперу чи стрічки різної довжини.

— Яку властивість цих предметів ми можемо порівняти? (*Довжину.*) Пригадайте, як це зробити. (*Виміряти довжину за допомогою лінійки.*)

Учитель демонструє повітряну кульку та м'яч однакового розміру.

— Яку властивість можемо порівняти у цих предметів? (*Скільки вони важать.*) А в математиці це називають масою: «Маса». Пригадайте, де ви зустрічалися з цією величиною.

— Чи здогадалися ви, якою буде тема нашого уроку? Сформулюйте її.

— Так, сьогодні на уроці ми будемо говорити про масу предметів, спробуємо її визначати у різних способи, а також дізнаємося про одну із мір маси.

2. Ознайомлення учнів з величиною «маса», з порівнянням предметів за масою. Практична робота (*підручник, с. 67, завдання 1*)

— Візьміть ручку та зошит та порівняйте їхню масу. Порівняйте масу пенала та гумки. Що легше? Що важче?

— Розгляньте малюнок підручника. Що вам підказало, хто із тварин важчий (*легший*)? (*Гойдалка.*) На гойдалці важчі предмети опиняються вниз. (*Мавпеня легше за слона, а слон важчий за мавпеня; козеня легше за віслючка, а віслючок важчий за козеня.*)

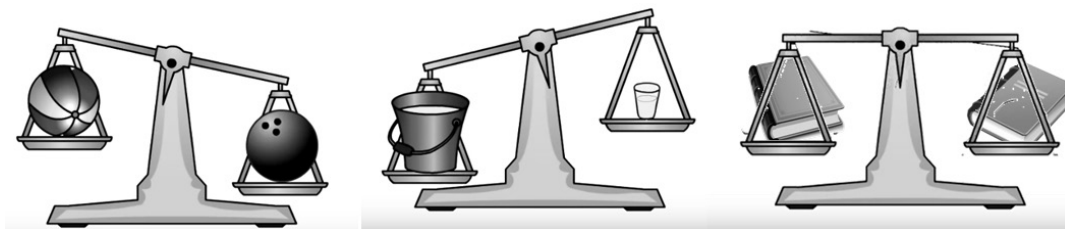
— Чи можливо визначити масу всіх предметів навколишнього світу саме у такі способи? (*Ні.*) Тому для вимірювання маси використовують спеціальний пристрій — терези.

3. Порівняння маси предметів за терезами. Демонстрування

— Терези мають дві чаші. Якщо одна з чаш опускається нижче, то предмет, що на ній лежить, важчий, а якщо навпаки — чаша піднімається вище, то предмет легший. Якщо чаші терезів установаються на одному рівні (*урівноважуються*), то зважувані предмети мають рівну масу.

— Де використовують ці терези? (*Демонстрування різновидів терезів.*)

— Визначте за малюнками, які предмети легші; які важчі; які однакові за масою.

4. Ознайомлення з мірою маси — 1 кілограм (*с. 67, завдання 2*)

— Як і довжину, масу предметів вимірюють. Процес вимірювання маси такий самий, як і процес вимірювання довжини: слід вибрати еталон-мірку і полічити, скільки разів він уміститься у величині певного предмета. За одиницю маси прийнято 1 кілограм. Міжнародний еталон кілограма зберігається у Франції.

— Масу предметів вимірюють у кілограмах. Для вимірювання маси на терезах використовують гирі.

Кілограм — це міра маси. Її використовують люди в усьому світі. І всі розуміють одне одного, коли потрібно відміряти, наприклад, 2 кілограми. А на письмі кілограм умовно позначають *кг*. Умовна позначка пишеться без крапки. (*На дошці вчитель вивішує умовну позначку «кг».*)

— Розгляньте малюнок. Що зважують? Гирю якою масою поклали на другу чашу терезів? (1 кілограм.) Що можна сказати про чаші терезів? (Вони урівноважені.) Яка маса ананаса?

5. Порівняння іменованих чисел, поданих в одиницях маси. Запис нерівностей у зошит

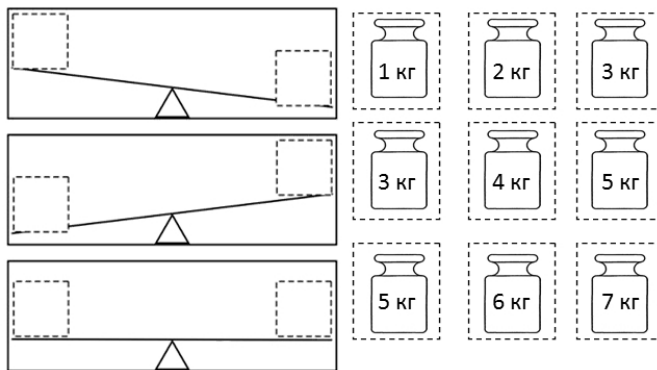
1) Робота за підручником (с. 67, завдання 3).

— Яка маса гарбуза? (8 кг.) Яка маса кавуна? (5 кг.) Що важче — гарбуз чи кавун? Лисеня дає підказку: $8 > 5$, отже, гарбуз — важчий.

— Запишіть нерівність у зошит: $8 \text{ кг} > 5 \text{ кг}$.

2) Робота в парах.

— Розташуйте гири на чашах терезів. Складіть нерівності за малюнками. Запишіть.

Фізкультхвилинка

Руки в сторони та вгору —
На носочки піднялись.
Підніми голівку вгору —
Й на долоньки подивись.
Присідати ми почнемо,
Добре ноги розізнемо.

Раз — присіли, руки прямо.
Встали — знову все так само.
Повертаємося вправо,
Все виконуємо гарно.
Вліво-вправо повернулись
І сусіду усміхнулись.

6. Розв'язування задач

1) Робота за підручником (с. 67, завдання 4, 5).

Завдання 4

— Уважно прочитайте умову задачі. Які овочі купили? Яка маса картоплі? (4 кг.) Яка маса капусти? (2 кг.) Яке запитання задачі? Як дізнатися масу покупки? Яке число ми отримуємо: більше чи менше?

— Складіть вираз для розв'язання задачі.

Завдання 5

— Які тварини зображені на малюнку? Чим вони схожі? Чим відрізняються? Де їх можна зустріти?

— Яка маса лисички? (9 кг.) Яка маса білочки? (1 кг.) Хто з них важчий? На скільки?

— Лисеня дає підказку. Визначити на скільки важчий означає обчислити, на скільки кілограмів має більшу масу. Якою дією ми можемо знайти, на скільки одне число більше чи менше, ніж інше? Складіть вираз.

2) Удосконалення поняття «задача»: вміння добирати до умови запитання та розв'язувати задачі.

Робота в групі.

До умови задачі: доберіть запитання за короткими записами. Розв'яжіть одну із задач.

Варіанти умов

1-ша група. Котик важить 2 кг, а песик — 5 кг.

Котик — 2 кг }
Песик — 5 кг } на ?

2-га група. Гарбуз важить 7 кг, а кавун — 3 кг.

Гарбуз — 7 кг }
Кавун — 3 кг } на ?

3-тя група. Капуста важить 3 кг, а кабачок 1 кг.

Капуста — 3 кг }
Кабачок — 1 кг } на ?

4-та група. Півень важить 6 кг, а курка — 2 кг.

Півень — 6 кг }
Курка — 2 кг } на ?

5-та група. Качка важить 2 кг, а чорний лебідь — 8 кг.

Качка — 2 кг }
Лебідь — 8 кг } на ?

3) Удосконалення обчислювальних навичок.

Розв'язування прикладів підручника (с. 67, завдання 6)

— Назвіть вирази з найбільшою відповіддю; з найменшою відповіддю. Чи були приклади з однаковою відповіддю?

Робота в групах

— Обчисліть значення виразів чи невідомий компонент та дізнайтеся назви інших мірок маси.

1-ша група. Тонна.

$8 - 6 =$	
$6 - 1 =$	
$5 + 5 =$	
$3 + 7 =$	
$9 - 3 =$	

2 — т
5 — о
6 — а
10 — н

2-га група. Центнер.

$8 - 1 =$	
$4 + 1 =$	
$5 + 5 =$	
$9 - 3 =$	
$3 + 7 =$	
$10 - 5 =$	
$8 - 0 =$	

5 — е
6 — т
7 — ц
8 — р
10 — н

3-тя група. Фунт.

$8 - \square = 2$	
$\square - 7 = 3$	
$\square + 5 = 10$	
$2 + \square = 9$	

5 — н
6 — ф
7 — т
10 — у

4-та група. Пуд.

$9 - 6 + 4 =$	
$6 + 3 - 7 =$	
$5 + 5 - 6 =$	

2 — у
4 — д
7 — п

5-та група. Грам.

$10 - 6 + 5 =$	
$6 - 3 - 2 =$	
$4 + 5 - 7 =$	
$3 + 3 + 2 =$	

1 — р
2 — а
8 — м
9 — г

4) Логічна вправа. Робота в групах.

— Порівняйте масу фруктів.

1-ша група

2-га група

3-тя група

4-та група

5-та група

III. ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА. РЕФЛЕКСІЯ

Вправа «Мікрофон»

- На уроці я дізнався(лася)...
- Ці знання я використаю...
- Я легко виконав(ла) завдання...
- Мені було складно виконати...

ДЛЯ ВЛАСНИХ ЗАПИСІВ

УРОК 66. МІСТКІСТЬ. ЛІТР

Мета: формувати поняття «місткість посудин»; ознайомити з одиницею вимірювання місткості — літр; учити визначати місткість посудин, порівнювати іменовані числа, подані в одиницях довжини, маси, місткості, додавати і віднімати іменовані числа, подані в одиницях маси, довжини, місткості; учити розв'язувати задачі, що містять такі іменовані числа; удосконалювати обчислювальні навички та вміння розв'язувати задачі; розвивати логічне мислення; виховувати старанність, товарицькість, стимулювати цікавість до математики.

Обладнання: літрові банки, склянки різної місткості, ємкості з водою, картки для парної та групової роботи, телевізор чи ноутбук, відеозаписи, ілюстративний та роздавальний матеріал.

Тип уроку: комбінований урок.

Освітні галузі: математична.

Хід уроку

I. ВСТУПНА ЧАСТИНА

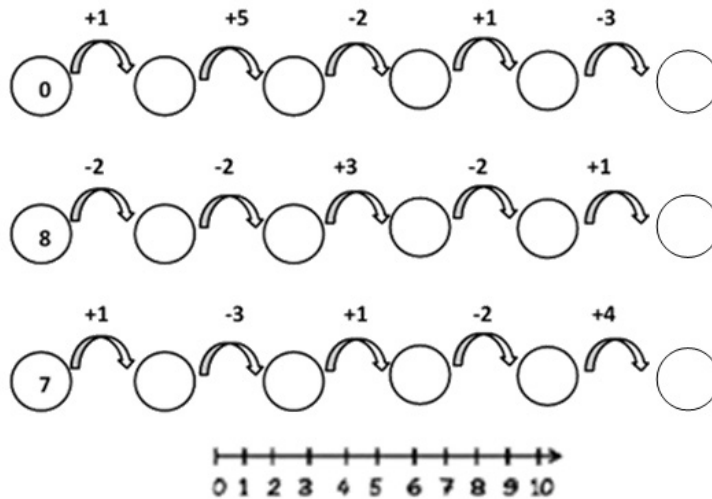
1. Організація класу

Шкільний дзвінок уже лунає,
До роботи школярів скликає.
Будем на уроці дружно працювати,
Приклади розв'язувати та задачі.

2. Усні обчислення

1) Вправа «Ланцюжки».

— Друзі грали в сніжки. Вони ліпили снігові кульки (*додавання*) і кидали їх (*віднімання*). Порахуйте, у кого скільки сніжків залишилось після гри.

2) Вправа «Терези».

— Які числа повинні з'явитися на місці «віконець», щоб чаші терезів були врівноваженими?

3) Вправа «Розшифровка». Робота в парах.

— Розв'яжіть приклади та дізнайтеся, куди ми сьогодні помандруємо.

Завдання	Відповідь	Слово
9 – 7	2	Про
6 + 3	9	сто
2 + 5	7	ква
8 – 4	4	ши
10 – 2	8	но

Шифр
2 — Про
4 — ши
7 — ква
8 — но
9 — сто

— Сьогодні мандруємо до селища Простоквашино. Чи знаєте ви жителів цього селища? Хто з них мешкав в одному будинку? (Дядя Федір, Кіт Матроскін та Пес Шарик.) Скільки їх разом? (3.)

3. Каліграфічна хвилинка. Написання цифри 3

Ну що ж, у путь дорогу зберемось
І трієчку писати потренуємось.
Голову — таку, як двійка,
Тільки меншу має трійка.
І починається вона
Там, де двійки голова.
Верхній правий кут зрізає.
Трохи праворуч середини спиняється.
Спинкою на клітинку спирається,
На нижню лінійку спускається.
Ніжку їй догори закругляємо
І гарнесеньку трієчку маємо.

— Зустрічає нас Кіт Матроскін та запрошує трохи розім'ятися перед роботою.

Фізкультхвилинка

Зорова фізкультхвилинка «Простоквашино» (<https://youtu.be/cNpLOGlqXyI>).

Кіт збирався до роботи,	(Потягуються.)
Та завадили турботи:	(Розводять руки в сторони.)
Треба висушити хвоста,	(Показують «хвіст».)
Накрутити вуса,	
Почесати живота.	(Гладять живіт.)
І помити писок.	
Цілий день такі турботи,	(Лічать пальцем.)
Що не встигнеш до роботи!	(Розводять руками, крутять головою.)

II. ОСНОВНА ЧАСТИНА

1. Проблемна ситуація. Мотивація навчальної діяльності

— Дядя Федір узяв каструлю, щоб зварити борщ. Налив туди води. Та замислився, як виміряти кількість води в каструлі. Кіт Матроскін пропонує зробити це лінійкою, а Пес Шарик запевняє, що слід зважити на терезах. А ви як вважаєте, яка пропозиція правильна?

— Вода — це рідина. А які рідини ви ще знаєте?

— Для вимірювання кількості рідини в посуді, кажуть «місткість посудини», використовують особливу мірку, з якою ми сьогодні ознайомимося.

2. Порівняння місткості посудини «на око»

— «Ой, та це ж легко», — сказав Пес Шарик. А ви як вважаєте? У якій посудині більше/менше рідини? Дійшли до порівняння чашок та й засперечалися. Пес стверджує, що у зеленій чашці поміститься більше води, а Кіт Матроскін каже, що більше в червоній. Чому виникла така суперечка? (Не було конкретної мірки. Місткість визначалася «на око».)

3. Практична робота. Робота в групах

Визначення місткості літрової банки різними мірками (різної місткості склянками).

— Чому групи отримали різний результат? (Мірки були неоднакові.)

4. Ознайомлення з міркою місткості посудини (підручник, с. 68, завдання 1)

Презентація «Літр» (<https://svitppt.com.ua/matematika/litr.html>).

Відеоролик «Літр» (<https://youtu.be/YmfaBiEA8lg>).

5. Первинне закріплення

1) Визначення місткості каструлі.

— Отже, тепер ми можемо допомогти Дяді Федору визначити місткість його каструлі.

2) Виконання завдань підручника (с. 68, завдання 2).

- У кого води у відрі найбільше? (У кенгуру.)
- На скільки літрів води більше в кенгуру, ніж у ховрашка? (На 4 літри.)
- На скільки літрів води менше в пінгвіна, ніж у кенгуру? (На 2 літри.)
- Скільки всього літрів води в ховрашка й мишки? (6 літрів.)

Фізкультхвилинка

Хто вже, хто вже так стомивсь,
Що ліворуч нахилився?
Хто вже спить?
Треба дружно всім вам встати,
Фізкультпаузу почати.
Сонце спить, небо спить,
Навіть вітер не шумить.
Рано-вранці сонце встало
І проміння всім послало.

Або: відеофізкультхвилинка «Вверх-вниз» (<https://youtu.be/7pGnVGCLSsk>).

3) Колективна робота над задачею (с. 68, завдання 3).

— А в цей час Дядя Федір розв'язував свою задачу. Попрацюймо разом з ним.

— Уважно прочитайте задачу. Скільки літрів води було у кориті? (10 літрів.) Води стало більше чи менше? (Менше, бо кінь пив з корита.) Скільки літрів води випив кінь? (8 літрів.) Яке запитання задачі? Як дізнатися, скільки води залишилось у кориті? Запишіть розв'язання задачі.

Самостійне розв'язування задачі в зошиті.

4) Усне розв'язування віршованих задач.

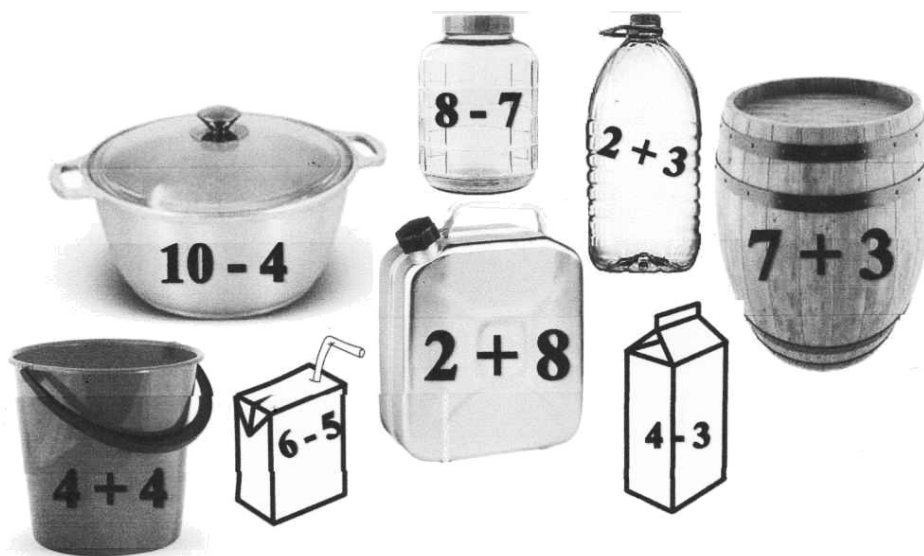
- Можна в глечик налити два літри
І три літри налити в макітру.
Тож скажіть, на скільки літрів
Більше вміщує макітра. ($3 - 2 = 1$.)
- Нещодавно ми нову
Кізеньку купили,
Вже п'ять літрів молока
Всього нашоїли.

Ось у глечичку воно,
Тут його два літри.
Ну а решту полічіть.
Скільки ще в макітрі? ($5 - 2 = 3$.)

6. Удосконалення обчислювальних навичок

1) Робота в групах.

— Пригадайте: у Кота Матроскіна була улюблена корова Мурка, яка давала багато молока. Усі місткості в домі були заповнені молоком. Кожну місткість вони наповнювали разом із Шариком, а інколи і відливали на свої потреби молоко, та от тепер не знають, скільки молока у кожній із них. Нумо порахуємо разом!

2) Порівняння іменованих чисел, поданих в одиницях маси. Запис нерівностей у зошит (підручник, с. 68, завдання 4)

3) Повторення вивченого. Розв'язування прикладів (с. 68, завдання 5).

— Якою дією обчислюють менше число? Назвіть компоненти дії віднімання. Як називається вираз, у якому виконують віднімання чисел? Прочитайте лише різниці. Обчисліть їх.

III. ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА. РЕФЛЕКСІЯ

Вправа «Мікрофон»

- Розкажіть про свої враження від нашої мандрівки. Чи все ви зрозуміли?
- Що нового дізналися?
- Чи потрібні будуть вам ці знання?
- Над чим би хотіли ще попрацювати?

ДЛЯ ВЛАСНИХ ЗАПИСІВ
